

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla, a Kiss-Tápay-Viszlói Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Tápay Erzsébet ügyvéd által képviselt **felperes neve** felperesnek - a Riteczné dr. Vámos Katalin ügyvéd által képviselt **Isaszeg Nagyközség Önkormányzata (2117 Isaszeg, Rákóczi út 45.)** I.r. és **Isaszeg Nagyközség Polgármesteri Hivatala** (2117 Isaszeg, Rákóczi u. 45.) II.r. alperes ellen **kártérítés** iránt indított perében a Pest Megyei Bíróság 2007. április 24. napján kelt 12.P.22.896/2006/4. számú ítélete ellen a felperes 2007. június 14. napján 6. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 30.000 (harmincezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás:

A felperes 2006. június 14. napján előterjesztett keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az I.r. alperes 183 m² terület után 1.830.000 Ft és a perköltség megfizetésére államigazgatási jogkörben okozott kár címén. Keresete azon alapult, hogy 1970. április 10. napján a Gödöllői Járási Tanács VB Építési és Közlekedési Osztály által 13.287/1970. számon meghozott határozata folytán az út céljára történt lejegyzés miatt a tulajdonát képező ingatlan területe jelentős mértékben lecsökkent. E határozatban elrendelt kártalanítás kifizetése nem történt meg. Állította, hogy követelése a Ptk. 326. § (2) bekezdése szerint nyugodott. A Ptk. 349. § (1) bekezdésében szabályozott rendes jogorvoslati lehetőséget azért nem tudta

igénybe venni, mert az I.r. alperes jogelődje jogszabályi kötelezettsége ellenére nem hozta meg a kártalanításról szóló határozatot, ami ellen a jogorvoslatra lett volna lehetőség. Kára nemcsak a kisajátított terület után keletkezett, de azáltal is, hogy a megmaradt ingatlan az út megépítése miatt értékcsökkenést szenvedett, bár ez utóbbit nem kívánta érvényesíteni (4. sorszámú jkv.). A felperes előadta, hogy az 1970-es kisajátításról jogelődje tudott, az arról szóló határozatot megkapta. A kisajátítást követően 2006-ig azonban semmilyen változás nem történt. Korábban is földút vezetett az ingatlan mellett és a felperes abban bízott, hogy az útszélesítés ténylegesen soha nem fog megvalósulni. Azért nem követelte a kártalanítás megfizetését, mert attól félt, hogy akkor beindul a folyamat, és valóban megtörténik az út kiszélesítése. A munkálatok 2006-ban megindultak. A kártalanítás tárgyában meg nem hozott határozat miatt, a felperesnek (jogelődeknek) nem volt módja azt jogorvoslattal megtámadni, mert a PK 42. számú állásfoglalás szerint az elévülés valamilyen államigazgatás intézkedéssel indul meg, a kártalanításra vonatkozó intézkedés, határozathozatal hiányában, a szakigazgatási szerv mulasztásának időtartamára figyelemmel az elévülés nyugodott. A per első tárgyalásán terjesztette ki a keresetét a II.r. alperesre, mint az egykori szakigazgatási szerv jogutódjára. Az alperesek egyetemes marasztalását kérte. Az I.r. alperest azért kívánta a perben tartani, mert a kisajátítás révén ő lett a tulajdonszerző.

Az alperesek a felperesek keresetének elutasítását kérték. Az I.r. alperes védekezése szerint a felperes követelése elévült. A kereset alapjául szolgáló követelés akkor vált esedékessé, amikor a Gödöllői Járásbíróságtól, mint telekkönyvi hatóságtól a felperesi jogelőd megkapta a határozatot az út céljára történt lejegyzésről. A jogelődök számára ekkor nyilvánvalóvá vált, hogy a tulajdonukat közterületbe jegyezték. 1970. december 21. napjától számított elévülési időn belül terjeszthették volna elő az igényüket. Az elévülés a károsodás bekövetkeztekor kezdődik meg, a károsodás pedig akkor következett be, amikor a területvesztés megvalósult, vagyis amikor a földhivatal (helyesen telekkönyvi hatóság) a tulajdonos terhére a lejegyzést elvégezte. Ez 1970. november 21. napja volt. A felperes követelése elévült. A kártalanítás mértékében - megegyezés hiányában - a Gödöllői Járási Tanács VB Szakigazgatási Szervének kellett volna döntenie.

A Pest Megyei Bíróság 2007. április 24. napján meghozott 12.P.22.896/2006/4. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és II.r. alperes jogi képviselőjének bruttó 60.000 Ft ügyvédi munkadíjként felmerült perköltséget, az államnak külön felhívásra 109.800 Ft le nem rótt eljárás illetéket.

Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy a Ptk. 349. § (1) és 339. § (1) bekezdésében szabályozott kártérítési felelősségre alapított követelés akkor lehet megalapozott, ha az eljáró hatóságok jogellenes magatartása, a keletkezett kár, az okozati összefüggés tekintetében a felperes a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az őt terhelő bizonyítási kötelezettséget teljesíteni tudja. Utalt a PK 42. számú állásfoglalás azon kitételére, miszerint államigazgatási jogkörben okozott kárnak

minősül az államigazgatási közhatalom gyakorlása során kifejtett szervező és intézkedő tevékenységgel, illetőleg ennek elmulasztásával okozott kár. Az alperesek elévülésre alapozott védekezésére tekintettel az elsőfokú bíróság felhívta a Ptk. 326. § (1) és (2) bekezdését. Nem vitatott körülményként állapította meg, hogy a felperes jogelődjei tulajdonában volt ingatlanok tekintetében az akkori telekkönyvi hatóság (Gödöllői Járásbíróság) a területcsökkenés tényét 1970. december 21. napján jogerősen átvezette az ingatlan-nyilvántartáson, és hogy a felperes jogelődjei sem az ingatlan lejegyzéséről szóló határozatot, sem annak ingatlan-nyilvántartáson történő átvezetését nem támadták meg, azt tudomásul vették. A felperes jogelődjei a kártalanítás lehetőségéről a felperes személyes előadása szerint is tudomással rendelkeztek, ennek ellenére nem követelték a kártalanítás tárgyában a döntés meghozatalát, minthogy abban bíztak, hogy az útszélesítési munkálatok megvalósítására nem kerül sor. A Ptk. 360. § (1) bekezdése szerint a kártérítés a kár bekövetkeztekor nyomban esedékessé válik, a kár pedig a területcsökkenés ingatlan-nyilvántartáson való átvezetésekor következett be. Ekkor nyílt meg a kárigény érvényesítésének lehetősége, még a felperesi jogelődök életében, akik azonban ezzel nem éltek. A követelés a felperesi jogelődök életében elévült. Az alperesi jogelőd határozathozatalban megnyilvánuló mulasztása az igényérvényesítés megnyíltát nem befolyásolja, a kártalanítási határozatnak nincs az elévülés nyugvását megalapozó joghatása. Az elsőfokú bíróság tehát a felperesi követelés elévülését állapította meg, melyet a Ptk. 325. § (1) bekezdése értelmében bírósági úton már nem lehet érvényesíteni. Ezért a keresetet elutasította. Megjegyezte az alperesi jogutódlás körét nem vizsgálta, mindazonáltal a tanács végrehajtó bizottsága szakigazgatási szervének, mint kártalanításra kötelezettnek a II.r. alperes a jogutóda.

A perköltség viseléséről Pp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett az eljárási illeték tekintetében utalva a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 5. § (5) bekezdésére, az ügyvédi munkadíj tekintetében pedig a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendeletre.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, a kereseti kérelmének megfelelő döntés meghozatalát, a II.r. alperes kötelezését kérte a felperes kára és a másodfokú perköltség megfizetésére. Az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból téves jogi következtetést vont le, figyelmen kívül hagyva azt a bizonyított tény, hogy a II.r. alperes illetve jogelődje nem tett eleget a Gödöllői Járási Tanács határozatában foglalt kötelezettségnek. E határozat ellen a felperesi jogelődök nem fellebbeztek, mert a kisajátítás tényét és célját tudomásul vették. Nem sérelmezték azt sem, hogy 50 négyszögöl után kártalanításra jogosultak. A kártalanítás mértékét nem ismerték, így azt nem is vitathatták. A határozat a kártalanítás megállapítására határidőt nem szabott, ezért annak összegszerűsége tekintetében elévülésről nem lehet szó. II.r. alperes mulasztása miatt a felperes nem eshetett késedelembe. A Ptk. 326. § (1) bekezdésének szabályozásából az elsőfokú bíróság helytelen következtetést vont le. A felperes a kártalanítás összegének megállapítását hiányolja, ami miatt mindaddig nem tudja az összegszerűség tekintetében jogát érvényesíteni, amíg az alperes e tekintetben nem hoz határozatot. E tárgyban hivatkozott fellebbezése mellékleteként csatolt, a

Pest Megyei Közigazgatási Hivatal Építésügyi Főosztályától származó 2006. január 12. napján kelt iratra. Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a kár bekövetkeztét az ingatlan-nyilvántartáson történő átvezetés időpontjához kötötte, és ehhez képest számította az elévülési időt. A felperes a kárának bekövetkeztét és annak esedékességét attól az időponttól számítja, amikor a II.r. alperes a kártalanítás összegéről határozatot hoz. A kártalanítási összeg tekintetében a felperes követelése semmiképpen nem évülhetett el. A kártérítési felelősség elemei közül a II.r. alperes mulasztása és a felperest ért kár közötti okozati összefüggés is fennáll. Állította, hogy a felperes jogelődjei többször sürgették a II.r. alperes jogelődjét személyes eljárás során, és többször kaptak ígéretet, e tényt támasztja alá az is, hogy a birtokba adás illetve a kerítés áthelyezése már a kisajátítást követően megtörtént.

A fellebbezési ellenkérelem az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. A II.r. alperes előadta, hogy a felperes vagy jogelődjei írásban sohasem szorgalmazták a kártalanítási határozat meghozatalát, és nem kezdeményeztek egyéb eljárást sem.

Felperesi fellebbezés hiányában az elsőfokú bíróság ítéletének az I.r. alperessel szemben a keresetet elutasító rendelkezése jogerőre emelkedett (Pp. 228. § (4) bekezdés), a másodfokú bíróság csak az ezt meghaladó rendelkezéseket bírálta felül.

A felperes fellebbezése a következők szerint nem alapos.

Bár a felperes fellebbezése a tényállás megállapítását nem támadta, a másodfokú bíróság a következő korrekciót tartja szükségesnek. A Gödöllői Járási Tanács VB Építési és Közlekedési Osztálya által 1970. április 10. napján meghozott határozat a következőket tartalmazta: Kötelezte Isaszeg Községi Tanács VB Szakigazgatási Szervét, mint a lejegyzést kérő hatóságot, hogy az ingatlanrészért kártalanítást fizessen és megkeresni rendelte a Gödöllői Járási Tanács VB Igazgatási Osztályát, hogy amennyiben az Isaszeg Községi Tanács VB Szakigazgatási Szerve, mint kisajátító és a kisajátítást szenvedők nem tudnak megállapodásra lépni, úgy a kisajátítási kártalanítási összeget állapítsa meg.

A megállapított tényállásból az elsőfokú bíróság helyes következtetést vont le arra, hogy az 1970. év végére realizálódott kisajátítással kapcsolatos, a kisajátítást kérő részéről megnyilvánuló mulasztásra alapozott kártérítési követelés a Ptk. 360. § (1), 326. § (1) bekezdésére figyelemmel elévült. Mivel a felperesi jogelődök életében a kisajátított terület lejegyzése megtörtént, a kártalanítási összeg megfizetésére irányuló igényük megnyílt. Ehhez képest a több mint 25 évvel későbbi igényérvényesítésre az elévülés szabályai alapján nincs mód. A Ptk. 326. § (2) bekezdése szerinti nyugvás nem alkalmazható, mert a felperes nem tudott olyan körülményre hivatkozni, ami folytán jogelődjei akadályozva voltak a kártalanítási összeg érvényesítésében. Ilyenként a kisajátítási célként megjelölt út kialakításának elmaradása nem értelmezhető. Úgyszintén nem idézte elő az elévülés nyugvását,

hogy a kisajátítást kérővel a megállapodás nem jött létre, mert ez esetben kérelemre a Gödöllői Járási Tanács VB Igazgatási Osztálya - ahogy ezt a hivatkozott határozat tartalmazta - tartozott volna dönten. A perben releváns időben hatályos a kisajátításról szóló 1965. évi 15. számú törvényerejű rendelet 6. §-a kimondta, hogy a kisajátítási eljárás kérelemre indul meg. Kérelem hiányában azonban a Gödöllői Járási Tanács VB Igazgatási Osztálya sem járhatott el. A másodfokú bíróság rámutat, hogy az államigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség elévülésére a Ptk. 349. § (2) [korábban (3)] bekezdése 1992. október 29. napjáig egy éves elévülési időt szabályozott, e rendelkezés csak ezt követően vált hatálytalanná az Alkotmánybíróság 53/1992. (X. 29.) AB határozata folytán.

Megjegyzzi a másodfokú bíróság, hogy Isaszeg Községi Tanács VB Szakigazgatási Szervét államigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség nem terhelhette, mert ő a vonatkozó határozat szerint a kártalanítás összegében tartozott volna megállapodni. Ez nem minősül közhatalmi tevékenységnek vagyis közigazgatási jogkör gyakorlásának. A közigazgatási jogkör - e megállapodás hiányában - a Gödöllői Járási Tanács VB Igazgatási Osztályát terhelte volna, ha előtte az érdekeltek bármelyike eljárás kezdeményez a kártalanítás összege megállapítására.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdésére utalva helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban pervesztes felperes a Pp. 239. §-a értelmében alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a II.r. alperes képviselőjével felmerült ügyvédi munkadíjat (Pp. 75. § (2) bekezdés) megtéríteni, melyhez a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 4/A. § (1) bekezdése szerinti általános forgalmi adó járul. A felperes számára engedélyezett költségmentesség (Pp. 84. § (1) bekezdés a) pont) folytán a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdésére és 14. §-ára figyelemmel az állam viseli.

, 2007. október 18.

Dr. Tölg-Molnár László sk.
a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna sk.
előadó bíró

Dr. Hóbl Katalin sk.
bíró

A kiadmány hitelül: